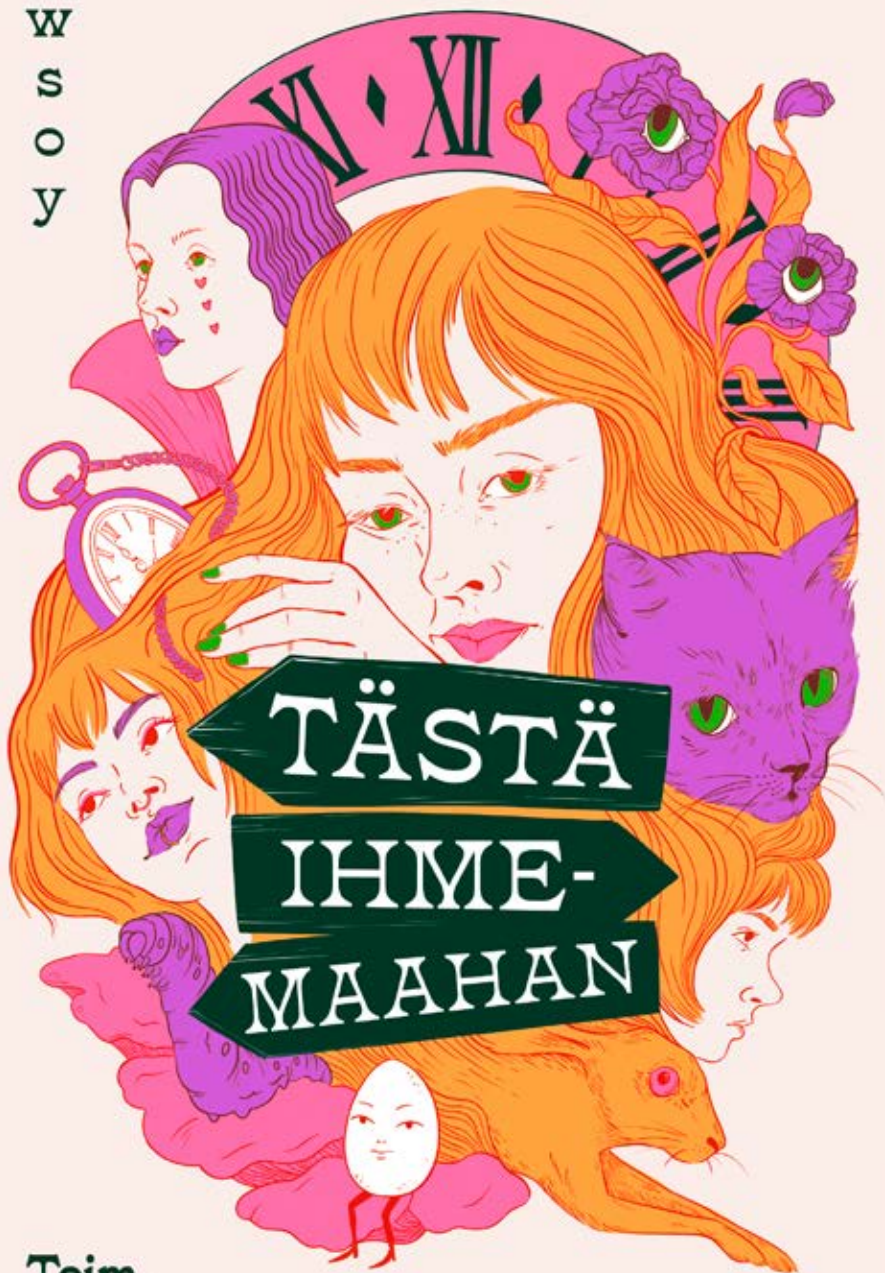

W
S
O
Y

Toim.

Siri Kolu & Salla Simukka

Toim.
Siri Kolu & Salla Simukka

TÄSTÄ IHMEMAAHAN

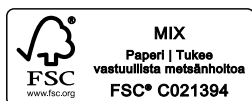
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Tommi Kinnusen Päärinä-tekstissä on lainaus Lewis Carrollin *Liisan seikkailut ihmemaassa* -teoksesta, suom. Anni Swan (WSOY, 1906) sekä kappaleesta Eleanor Rigby, san. John Lennon/Paul McCartney, suom. Jussi Raittinen

Marisha Rasi-Koskisen Liisat Ihmemaassa -tekstin kursivoidut kohdat ovat lainauksia teoksesta Lewis Carroll: *Liisan seikkailut peilimaailmassa*, suom. Kirsi Kunnas ja Eeva-Liisa Manner (Gummerus, 2016)

Alisen ääni -tekstin ovat kirjoittaneet Siri Kolu ja Salla Simukka.

Hannele Mikaela Taivassalon tekstin Alice-arvoitus on suomentanut Salla Simukka.

© Kirjoittajat ja WSOY 2024
ISBN 978-951-0-50270-9
Werner Söderström Osakeyhtiö
Painettu EU:ssa

SISÄLLYS

Alisen ääni

Juuli Niemi: IHME LÄHIÖ

Akseli Heikkilä: RAATOMAA

Jani Nieminen: KANIN PIKAVIESTIT

Alisen ääni

Tommi Kinnunen: PÄÄRYNÄ

Alisen ääni

Dess Terentjeva: KADONNEEN IRVEEN LAULU

Anniina Mikama: PURPPURANPUNAISTA

Alisen ääni

Hannele Mikaela Taivassalo: ALICE-ARVOITUS

Marisha Rasi-Koskinen: LIISAT IHMEMAASSA

Alisen ääni

Siiri Enoranta: LISSUT

ALISEN ÄÄNI

Hei.

Huhuu!

Kuuluuko?

Odota, mä säädän vähän taajuutta. Kaikenlaista häiriöääntä ollut välillä linjoilla. No niin. Nyt pitäisi olla parempi yhteys.

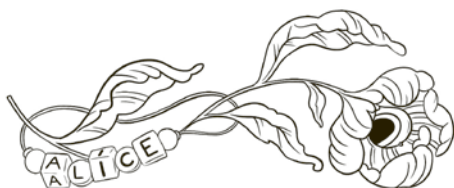
Täällä puhuu Alise. Täältä alisesta.

Tätä paikkaa on vähän vaikea selittää. Tämä on yhtä aikaa alhaalla ja ylhäällä, täällä ja toisaalla. Kaikki on VALTAVAA ja pienukiä. Mä katson täältä asioita välillä suurennuslasin, välillä pienennyslasin ja välillä väärennykslasin kautta. Ja mä kerron siitä, mitä mä näen.

Just nyt mä näen liisankaltaisen tytön kulkemassa metsäpolkua pitkin. Vai onko se supersuuren ostarin keskikäytävä? Voi olla sekin. Oli miten oli, liisankaltainen tyttö kävelee eteenpäin ja siltä putoilee säännöllisin ja epäsäännöllisin väliajoin asioita. Osa niistä on selvästi sellaisia, joita muut on kasanneet liisankaltaisen ylle. Osan se on valinnut itse. Osa jutuista näyttää ensin joltain ja sitten muuttuukin muuksi.

Liisankaltaiselta tytöltä putoilee erilaisia ja erivärisiä rusetteja,
IHAN HIRVEÄN PALJON RUSETTEJA,
sokeria, kukkasia, inkivääriä, kanelia,
hempeänvärisiä pehmoeläimiä,
erinomainen käytösnumero ja pieniä, pyöreitä kirjaimia,
ametistirannekoru, turvottavaa huulikiiltoa, skeittifarkut,
silkkityynyliina,
toinen conversen tossu,
vaniljapurkkaa, menkkapikkarit,
polaroid toisesta liisankaltaisesta,
sydänaurinkolasit (Lana del Rey Vinyl), samettihuppari,
unelma napakorusta ja loman jälkeinen glow-up,
täydellinen vastaus pojankaltaiselle joka kysyy mikä sun
snappi on,
100 vedon hiusrutiini, valkaiseva hammastahna, kaikki par-
fyymit joissa lukee woman,
täydellinen kolmen kuukauden striikki
ja ehkä miljoona peräkkäisistä hetkistä 0,5 zoomilla otettua
kuvaa.

Kaikki tää jää liisankaltaiselta tytöltä jälkeen, kun se jatkaa
määrätietoista kulkuaan.
Mä katson tätä. Mä peilaan tätä.
Stay tuned.

Juuli Niemi

IHME LÄHIÖ

Tällainen helle ei oikeastaan edes sopinut enää elokuuhun. Liisa oli kaiken lisäksi jo päättänyt alkaa farkkuihmiseksi oltuaan koko kesän ensin sortsii-ihminen. Keväällä hän oli vielä ajatellut, että voisi muuttua hameihmiseksi, mutta se oli osoittautunut vääräksi luuloksi. Sitä paitsi kesä oli ollut sateinen ja tuulinen. Mihinkään ei ollut huvittanut mennä, mikään ei ollut tuntunut tarpeeksi erilaiselta kuin keväällä tai talvella tai syksyllä. Vanhemmat olivat huokailleet uutisten äärellä, että onneksi meillä ei ole sentään niin kuuma kuin muualla ja Liisaa oli ottanut se niin paljon päähän, että hän oli pukeutunut sortseihin vaikka satoi, jolloin vanhemmat olivat huokailleet, että miksi ei voi pukeutua sään mukaan ja miksi mikään ei nyt huvita pelkän vähän koleamman sään takia.

Pelkän sään takia. Just.

Liisa oli oppinut kesällä, että vanhempia ärsytti erityisen paljon, jos vastasi kaikkeen sillä tavalla. Just. Jostain syystä juuri se tuntui vanhempia lainaten ”painelevan nappeja”.

Liisa laahusti kuumalla asfaltilla eteenpäin. Typerissä sortseissaan. Ehkä jo vähän pieneksi käyneissä tennareissaan. Vielä vuosi sitten hän oli pelännyt jäävänsä liian lyhyeksi, mutta nyt hän oli melko varma, että oli venähtämässä liian pitkäksi. Hän ei ollut vielä varma, mihin tehtävään hänen kehonsa oli joko liian vähän tai liikaa, mutta hän *tiesi mitä tuns*i. Ja vaikka tämä helle viimeisenä kesälomapäivänä tuntui pelkältä luonnon kuittailulta ja vaikka ärsytti, että hänen likaisissa tennareissa kulkevat jalkansa tuntuivat johdattavan häntä aivan väärään suuntaan, niin silti tuntui hyvältä olla tyttö joka *tiesi mitä tuns*i.

Lissupetteri, Lissupetteri, Lissupetteri!

Liisa kyllä ymmärsi, etteivät värikkäät naapuritalot oikeasti huutaneet hänelle mitään, mutta hän olisi silti voinut vanhoa, että talojen väleistä kaikui jotain kummallista.

Ihme meininki.

Liisa ajatteli niin, mutta tiesi, ettei oikeasti ollut mitenkään ihme meininki. Oli vain kuuma ja tylsää ja jotenkin kammottavan lopullista ja surullista. Huomenna alkaisi yläkoulu ja hänen luokalleen ei tulisi ketään ystävää. Se olisi ollut jo itsessään kamalan lopullista ja surullista, mutta eihän sekään ollut täysin totta. Totuus oli vielä paljon surullisempi ja kamalampi. Liisalla ei ylipäänsä, *ja hän tiesi mitä tuns*i, ollut enää ketään ystävää.

Ihme tyyppi. Ihme takinkääntäjä. Ihme pätkä, joka luulee olevansa hujoppi.

Paitsi ettei kukaan enää käyttänyt sanoja kuten pätkä ja hujoppi. Paitsi ehkä vanhemmat. Eli ei kukaan. Mutta jos joku olisi osannut kysyä (ja tänä kesänä kukaan ei ollut osannut kysyä paitsi ehkä vanhemmat ja nyt siis kaivattaisiin

oikeanlaista tapaa kysyä), niin Liisa olisi sanonut, että hänestä tuntuu kuin hän yrittäisi olla samaan aikaan kahta eri asiaa. Vaikka hän ei oikeasti osannut olla edes yhtä asiaa. Yhdenlainen tyttö. Tai työtön. Tai joku ihan muu. Mikä vaan mutta sitä yhtä sitten kunnolla.

Liisa kosketti huomaamattaan vasemmassa ranteessaan olevaa itse tehtyä rannekorua. Mistä se oli edes siihen ilmestynyt? Liisa olisi voinut vanhoa, ettei ollut aamulla kaivanut korua yöpöydän laatikon perältä ja laittanut sitä ranteeseensa. Koru koostui erilaisista helmistä ja kirjainhelmillä muodostetusta nimestä "Alice". Lapsellisen näköinen koru. Kukaan hänen ikäisensä ei enää pitänyt sellaisia julkisesti.

Lisbeth! Lisbeth! Lisbeth!

Liisa oikaisi keltaisen talon pihan poikki, vaikka vanhemmat olivat aina nimenomaan kieltäneet oikaisemasta kenenkään pihan poikki. Mutta vanhemmat, toisin kuin Liisa, eivät tienneet ketkä tekevät etätöitä ja ketkä eivät, kuka on vielä kesälomalla ja kuka prometheusleirillä. Liisa tiesi koko asuinalueen käty-tilanteen unissaankin, vaikka hän ei tehnyt sillä tiedolla yhtään mitään. Jälleen, surullista ja kamalaa. Joten piti edes oikaista pihan poikki, kiivetä läpi tiheäomenaisen puun, haukata pala ja pudota keskelle puistoa.

Siis oikeasti. Miten hän tänne päätyi?

Liisa katseli ympärilleen, mutta puisto oli tähän aikaan tyhjä, pienet oli päiväunilla tai tuijottamassa ruutua tai tekevässä jotain mitä pienet tekivät iltapäivisin. Puistosta käsin ei nähnyt oikein mihinkään, se oli liian alhaalla ja kaukana ja keskellä ei mitään, mutta talojen pihoilta, kävelytien puiden suojasta, ylämäen huipulta kuusien takaa näki kyllä

puistoon, näki suorastaan täydellisesti pellon keskellä ko-
hoavaan, auringon suojaa kaipaavaan leikkipuistoon, joka
oli pudotettu uuden omakotialueen viimeiselle reunalle
siinä vaiheessa, kun kaikki muu oli jo valmista.

Tässä kohtaa vanhemmat aina pysähtyivät hetkeksi
iltalenkillä Nallepupun kanssa ja katselivat heidän koti-
taloaan, joka seiso i keskellä samanlaisia värikkäitä uudeh-
koja kotitaloja ja jompikumpi sanoi, että kultarannikolla
asutaan. Liisalla oli kestänyt pitkään tajuta mitä se tarkoiti,
koska heidän lähiönsä oli hyvin kaukana yhdestäkään
rannasta. Mutta sitten hän oli alkanut jossain kohti tajuta,
että vanhemmat tarkoittivat, että tämä oli lähiön reuna,
jonne tultiin vain jos oli riittävästi rahaa taskuissa. Tai
oikeasti pankkitilillä, mutta vanhemmat tykkäsivät sanoa
rahaa taskuissa, kuten he tykkäsivät sanoa pätkä ja hujop-
pi. He tykkäsivät sanoa myös, että he lukevat paljon, että
heillä on ”lukuharrastus” ja he tykkäsivät kertoa kaikille,
että kun heille tuli koiranpentu, Liisa oli katsonut sitä ja
huutanut innoissaan: ”Nallepupu!” Että ei sitten mennyt
mikään oikein, mutta nimi pidettiin, koska asiat eivät ole
aina sitä miltä näyttävät.

Just.

Vanhemmat kertoivat tuon jutun oikeasti *joka kerta*.

Liisa muisti kyllä ketkä olivat nauraneet jutulle ja rapsut-
taneet Nallepupua korvan takaa. Kunnes hän *ihan itse* lak-
kasi pyytämästä kylään niitä, jotka rapsuttivat Nallepupun
korvaa ja heräsivät yökylässä ollessaan Liisan koira kainalos-
saan ja kikattivat.

Liisa painoi kämmenensä vasten Alice-korua. Hän kyllä
tiesi mitä tuns i.

Liisa!

Liisa ei pystynyt heti kääntymään. Tuon äänen hän tunnustaisi missä vaan. Äänessä oli kikatusta silloinkin, kun se yritti pysyä vakavana. Opettajat olivat useaan kertaan hermostuneet tuohon ääneen ja sanoneet, että nyt ei kikatella nyt opetellaan. Vaikka eihän ääni itselleen mitään voinut.

Liisa kääntyi. Hän ei tiennyt miten oli mahdollista ilmestyä puistoon keskelle ei mitään ilman, että tulee huomatuksi. Mutta siinä Adelyn seiso, tukka auki ja jalassa pinkit legginsit. Ehkä Adelyn oli päättänyt keväällä alkaa legginssi-ihmiseksi ja Adelyn kyllä teki mitä päätti.

Seuraavana hetkenä Liisa löysi itsensä keinusta Adelynin vierestä. Ei sentään hämähäkkikeinusta, jossa he olivat pieninä ottaneet vauhtia niin, että Ade seiso voimakkaat jalat haarassa keinun reunalla ketjuissa roikkuen, heiluttaen keinaa niin kovaa kuin pystyi, ja hän makasi keinun pohjalla tarrautuen verkkoon ja huutaen ilosta ja kauhusta. Usein keinuun tunki mukaan myös joku Adelynin pikkusiskoista. Jos Adelyn ei ollut riidoissa sisarten kanssa, hän nauroi ja antoi sopivasti vauhtia. Jos Ade oli vihainen, hän antoi liian kovat vauhdit, ja siskojen alkaessa itkeä hän huusi ”itse tungit mukaan sikapää!”

Liisalla ei ollut sisaruksia. Hän ei koskaan ollut kenellekään itseään pienemmille niin raivona, että kutsuisi heitä sikapäiksi. Vanhemmat miettivät miten sen kokemuksen puuttuminen vaikutti Liisaan. Vanhemmat huokailivat, että on erilaista olla ainoa lapsi. Liisaa se raivostutti. Ensinnäkään hän ei ymmärtänyt miksi haluta pikkusiskoja tai -veljeä, jos ne muuttuivat hetkessä sikapäiksi. Eikä hän halunnut myöskään isosiskoja tai isoveljeä, joka kutsuisi häntä

sikapääksi. Ja sitä paitsi vanhemmat itse olivat tehneet nämä valinnat, joten lopettaisivat huokailun.

Ei kaikki ole vain omaa valintaa, vanhemmat sanoisivat tähän.

Ja kun Adelyn otti joskus pienimmän sisikon syliin ja suukotti kiharaa tukkaa, niin Liisakin saattoi ajatella niin. Että kaikki ei ole vain omaa valintaa.

Kuten se, että huomaa keinuvansa vierekkäin Adelynin kanssa tyhjässä puistossa päivää ennen yläkouluun siirtymistä. Liisa katsoi Adea tarkemmin, hänen päänsä yläpuolella heiluvaa aurinko-Adea. Ihan kuin tämän varjo olisi kasvanut kesän aikana. Ihan kuin eivät vain Adelynin legginssit olisi muuttuneet räikeämmiksi, vaan koko Adelyn säkenöi kirkkaammin. Pyöreäposkinen, nauravasilmäinen Adelyn.

Silloin Liisa vasta huomasi sen. Adelynin vasemmassa käsivarressa välkehti jotain.

Alice-koru!

Liisan piti tarrautua hämähäkkikeinun poimuihin, ettei olisi pudonnut pois järkytyksestä ja ilosta. Mutta siinä se todistettavasti oli, Adelynin ihoa vasten Liisan itse askartelma Alice-koru. Adelyn huomasi, mitä Liisa katsoi ja hän nauroi ja otti vielä lisää vauhtia.

Ja vauhti kun kiihtyy voi tapahtua kaikenlaista. Sen takia Liisa ei erityisesti enää edes hämmästynyt, kun hän kuuli Alisan äänen heidän takaa.

Täällä te olette, tietenkin, Alisa sanoi ja istui keinujen viereen hiekalle kännykkäänsä tuijottaen, puistoa ympäröivien harvojen puiden suhistessa musiikkiaan Alisan jokaisen sanan säestykseksi.

Aurinko värjäsi viereisen peltokaistaleen poltetun oransiksi, taivaalla kaarteli kanahaukka, jonka ei kuuluisi lentää täällä kaupunkilähiössä, jossakin metsäpläntin ja kohisevan valtatie välissä hortoili kaurisperhe punkkien syötävänä ja kultarannikon kalliit omakotitalot nököttivät savipohjalla lähiön sydämen ja leikkipuiston välimaastossa. Me olemme maailman reunalla, Liisa ajatteli juhlallisesti samalla kun pysäytti vauhdit ja istui Alisan viereen.

Alisan vaaleat hiukset ylettivät kesän jälkeen melkein peppuun asti. Alisalla oli harmaat verkkarit ja valkoinen toppi niin kuin suurella osalla Alisan joukkueesta aina oli. Alisa oli luultavasti treenannut koko kesän. Liisa veti auto-maattisesti paitaa vähän alemmas, Alisan vatsalihaksien läheisyydellä oli se vaikutus häneen. Liisa huomasi myös, että Alisa oli alkanut kesän aikana käyttää punaista huulipunaa. Eikä mitään pikkusöpöä huulikiiltoa vaan kirkkaanpunaista huulipunaa, sellaista, jota aikuiset ja julkkikset käyttivät. Aikuiset julkkikset. Alisa oli päättänyt muuttua kesän aikana mieleenpainuvaksi.

Silti Liisaa ei jännittänyt istua Alisan viereen. Syy siihen oli yksikin tuttu lapsellisen näköinen rannekoru Alisan vasemmassa ranteessa. Alisa näki, mitä Liisa katsoi ja venytti selkäänsä mielenosoituksellisesti, ihan kuin Liisa olisi sanonut korusta jotain pilkkaavaa.

Niin Alisako menee liikuntaluokalle? vanhemmat kysyivät.

Ja Alec menee matematiikkaluokalle? vanhemmat jatkoivat.

Vanhemmat tiesivät, että se oli nykyään oikea nimi. Alec. Vanhemmat olivat tarkkoja siitä, että tiesivät. He eivät vahingossakaan käyttäisi koskaan enää vanhaa tytön nimeä, he kysyivät minkä nimen olet itsellesi valinnut ja miten

identifioit itsesi ja muutakin vanhemmat kyselivät ystävien tullessa Liisan luo kylään ja Liisaa rasitti kuinka oikein vanhemmat taas halusivat kaiken tehdä.

Alec seisoj parhaillaan Liisan edessä mustissa housuisaan ja bändipaidassaan ja Liisa ei ollut enää tippaakaan yllättyne, että Alec oli kävellyt liian kuumissa vaatteissaan lähion aivan toiselta puolelta tänne puolelle ja että nyt hän seisoj siinä Liisan ja Alisan edessä, Adelynin keinuessa yhä taustalla ja Alec sanoj Alisalle (Alec kuten he muutkin puhui aina ensin Alisalle) ”kiva toppi, kivat hiukset”. Eikä edes Alisa tiennyt mikä oli sävy noiden sanojen takana.

Liisa katsoj vaivihkaa Alecin olemusta. Alec oli leikannut kesän alussa hyvin lyhyen tukan, mutta kesän aikana se oli näemmä kasvanut pituutta, Liisa mietti, huomasi Alec edes sitä itse. Alec ei ollut koskaan jaksanut seistä kauaa peilin edessä ja heidän muiden miettiessä tarkkaan, miten pukeutuisivat kouluun ensimmäisenä tai viimeisenä päivänä, oli Alec sanonut turhautuneena: ”Eikö nyt vaan riitä, että on vaatteet?” Alisa oli järkyttynyt sellaisesta puheesta. Alisa oli mennyt Alecin kotiin ja omin käsin valinnut tälle vaatteet, jotka sointuisivat sovittuun kokonaisuuteen. Ja sitten Alec oli kuitenkin ilmestynyt koulun pihaan jossain muussa t-paidassa ja väärissä sortseissa.

Alecilla oli hyvin vaalea iho, jolla oli muutamia hyvin tummia pisamia. Liisa muisti, kuinka Alisa oli kerran sanonut, että tavallaan Alec oli kyllä heistä kaunein. Silloin Alec ei käyttänyt vielä nimeä Alec ja Alisa oli selvästi ajatellut antavansa Alecille tarkkaan harkitun lahjan sanoessaan niin. Mutta Alec ei ollut tuntunut kiinnittävän sanoihin juurikaan huomiota.

Liisa katsoi Alecin vasenta rannetta. Se oli pitkän hihan peitossa. Alec huomasi, mitä Liisa katsoi ja nosti hetkeksi hihaa ylöspäin. Alice-koru ehti välkähtää auringossa, ennen kuin hiha peitti sen jälleen. Liisa hymyili. Sen lisäksi että hän *tiesi mitä tuns*i hän myös tiesi mitä näki.

Adelyn hyppäsi keinusta pois ja kävi istumaan hiekkalaa-tikon reunalle. Alec meni Adelynin viereen. Liisasta tuntui äkkiä, että se oli jonkinlainen kannanotto. Hän itse tietenkin oli heti istunut Alisan viereen, kaivanut jopa puhelimen käteensä kuten Alisa. Alec sen sijaan ei kaivannut Alisan varmuuden tuomaan varjoon istuskelemaan. Alec kallisti pisamaista päätänsä Adelynin olkaa kohti ja Liisasta näytti äkkiä siltä, että Alec oli alkanut kesän aikana liikkua rauhallisemmin, jotenkin eri tavoin kuin ennen. Niin kuin ei enää välittäisi siitä kuka häntä katsoi.

Liisaa ärsytti äkkiä kovasti. Mitä ne tänne raahautuivat hänen puistoonsa, hänen kultarannalleen, hänen maailmansa reunalle olemaan niin itsevarmoja ja muuttuneita?

Ihme meno. Ihme stalkkereita. Mitä ihmettä ne hänestä enää halusivat?

Liisa vilkaisi Alisaa, joka oli antanut täydellisten vaaleiden hiustensa pudota täydellisille vaaleille kasvoilleen. Liisa muisti äkkiä, miten vanhemmat olivat kommentoineet Alisaa jo ensimmäisellä luokalla. ”Ilmiselvä Lucia-neito”. No se oli vielä ihan kesy kommentti. Liisa muisti myös sen, miten vanhemmat puhuivat illalla teekuppien äärellä, kun luulivat hänen jo nukkuvan. ”Se tyttö on vaan vähän käärme”.

Ei saa puhua pahaa lapsista. Ei saa puhua pahaa kenenkään ystävästä. Liisa tuns*i* jonkinlaista voitonriemua, kun vanhemmat tekivät päinvastoin kuin opettivat.

SIIRI ENORANTA

AKSELI HEIKKILÄ

TOMMI KINNUNEN

SIRI KOLU

ANNIINA MIKAMA

JUULI NIEMI

JANI NIEMINEN

MARISHA RASI-KOSKINEN

SALLA SIMUKKA

HANNELE MIKAELA

TAIVASSALO

DESS TERENTJEVA

Putoa kanssamme kauniiseen
ja kamalaan Ihmemaahan!

"Rokki soi, niinku Alice, but make it Cooperi"

